

JES HANSEN SKOVGAARD.

Efter Anmodning har fhv. Sognepræst Hans Skovgaard i Kettinge har meddelt følgende karakteristik af sin fader, Jes Hansen Skovgaard:

Når man så min fader, Jes Hansen Skovgaard, i hans ældre manddoms tid, - den tid jeg bedst husker, - en harmonisk bygget skikkelse lidt højere af vækst end det gennemsnitlige, med en hovedkrans af hvid gråt hår buet opad som for at være fodstykket for fløjlskalotten, højt hvælvet pande, ørne profil, øjnene med det hurtigt blinkende blik samlede tæt ind i krogene, - når man f.eks. så ham i samtale med en dame vise den ærbødighed for kvinden, som klædte ham så godt og gjorde ham så vindende, - når man hørte hans røst lyde så blødt, - den kunde ellers nok lyde strengt og bestemt nok, men der var altid klangbund i den, dybde i den, -: så gad jeg vidst, om man ikke kunde få indtrykket af, al han var af en særlig race.

I så fald tog man ikke fejl: han var sønderjysk bonde, - bonde og dansk Sønderjyde i mange slægtled, - og det kan vel nok siges, at den sønderjyske bonde har noget race i sig. Han var i sin lille kreds fremragende, - noget for sig.

Det viste sig i forholdet til hans arbejdere. En række år havde han som større landejendomsbesidder mange i sin tjeneste, og han forstod at være myndig og bestemt, - han var ikke bange for sine egne folk, - og tillige munter og venlig, energisk og fremad drivende, netop det som hører den til, der går i spidsen.

Og i forholdet til mennesker, som han ellers kom i berøring med, hans omgangskreds så uvilkårlig op til ham, - det er mit indtryk, - og han var respekteret af dem, der var højere på strå.

Og måske også i forholdet til os børn. Om han skal kaldes streng eller mild som fader, ved jeg knap, - også for fædre og børn er vor tid en anden end, hvad den var for 60 år siden. Han holdt meget af os, det lå tungt på ham, når et af hans børn led ilde, og han trængte til at vide, at hans børn holdt af ham, - det måtte jeg undertiden lægge mærke til. Men på den anden side var han også overfor os en myndig Mand, og myndigheden lå ikke blot i røsten, så at han kun behøvede at rømme sig, for at skaffe absolut ro i børnekamret, den lå også i hans hele personlighed, jeg tror knap det faldt mig ind, heller ikke da jeg for længst var vokset ud af børnekamret, at fader stod tilbage for nogen, - på sin vis.

Han havde gode interesser - interesserede sig for, hvad der var værdifuldt og stort. Ikke sådan at forstå, at han var en højtidelig alvorsmand. Dertil var han alt for meget en ægte Sønderjyde. Uforknytt og ilter som da han i landsfattigdommens tid som ungt menneske uden at eje en skilling overtog fædrenergården i Vonsild, som ingen af de to ældre brødre turde tage på sig, eller som da han, knap nok voksen, for at skåne en ældre broder trak i soldatertrøjen, skønt sønderjysk ret fritog ham som den yngste af en enkes 3 sønner, eller som da han sprang ud af vognen og med opstrakte arme og under høje råb stormede lige mod de løbske Heste for den bageste vogn, der kom sættende af sted i fuldt firspring, og det virkelig lykkedes ham for et øjeblik at skræmme dem, så han kunde få hold i dem, - jeg kan tænke mig ham i en sådan situation.

Og jeg kan se ham, når han sad munter i kredsen, og selv var så glad ved at sige en spøg, - munter som en Sønderjyde. Og med sans for de små ting, der tilsammen gør livet hyggeligt. Moder var en mester i at gøre

en lille stue hyggelig med få og små midler, og fader følte hyggelighedens velvære og anerkendte hendes mesterskab, - jeg gad vidst, om det ikke skulde være den første større anerkendelse, da han en dag kom ude fra arbejdet ind i dagligstuen i Vonsild og blev stående imponeret i den åbne dør med det udbrud, »Her er minsæl kongeligt«, -anledningen var nogle Gardinkapper, den første begyndelse til rigtige gardiner, som moder havde fået fæstet op langs vinduernes overkant.

Nej, - han var ikke gravitetisk! Men ganske vist havde han sans for det store. For fædrelandet. Når jeg sidder og læser i »Flensborg Avis« om hvordan unge Mennesker i Sønderjylland ved møderne i forsamlingshusene har røst til at synge og ånd og frimodighed til at tale om de ting, der skal ligge vågen dansk ungdom på sinde, mens jeg med et suk tænker på, hvordan ungdomsforeningerne i Kongeriget byder på stads og fjas, så synes jeg, at jeg kender lidt til møderne sønden å fra min tidlige barndom, da vi børn samledes i tussmørket i dagligstuen, og fader lærte os at synge fædrelandssange, og vi måtte stemme i hver med sit næb.

Og sans for naturen havde han. De strenge banker ved Seest Mølle, som han måtte trave op og ned ad, kunde nok slide på kræfterne, men de kunde ikke slide hans glæde op over at bo på et så naturskønt sted. Ved ekstraordinære lejligheder kunde det så ske, at denne naturfølelse kom til stærkt udbrud. Som da vi forældre og børn - jeg var vist 9 år - på en køretur hjemmefra til Aarhus kom til det sted på Chausseen, hvor udsigten syd fra ved en drejning af vejen åbner sig over Vejle By med fjord og dal ?Her er dejligt, - syng nu en sang børn, om hvor dejligt her er?, sagde fader. Det skulde synes at være særdeles vanskeligt på stående fod at omsætte naturlyrikken fra dens rene absolutte formløse væsen til bestemte ord og toner, men synge gjorde vi. Eller som da han og Onkel Ludvig (fra Dons Mølle) en aften stod sammen under åben himmel, og han så, med et lille Slag på svogerens skulder, pegede opad mod de blanke Stjerner og sagde, ?De vil en gang, skinne ned på vore grave, men der er en, som sidder højere?. ?Han forstod at sige sådan noget?, lagde Onkel Ludvig til, da han fortalte det.

Denne lille Ytring minder om, at han da også havde Sans for det største: for Kristentro. Han var konfirmeret af den bekendte Vonsild-Præst Salling, og fik af ham noget, som han aldrig slap. Det kristelige var gået ham i blodet, så det hørte ham selv, hans eget væsen, til, hvilke fejl og svagheder, der så end kunde påvises hos ham. Når jeg som 8-10 års dreng sad ved siden af ham i Seest Kirke lærte jeg, uden den gang at være mig det bevidst, at det for en lille dreng kan være en god og selvfølkelig ting at gå i kirke med sin fader. Og han var også en god læremester, når han på sine gamle dage hver morgen tidlig sad ene i dagligstuen og læste i biblen - tit i Davids salmer - og sang en af Brorsons Salmer, også når han på sit dødsleje formanede os børn, - for længst voksne børn, -der stod i kreds om sengen.

Men altså - alt i alt lå det vist til hans åndelige udstyr at have et vist storsyn, at se højt op og vidt ud. - Dermed hang det sammen, at hans herskende evne sikkert var fantasien. Den prægede hans Intelligens, så han ikke blot havde forholdsvis let ved at se sig hurtig om og finde sig til rette i en given sammenhæng, men også havde det lang syn, som øjner det resultat, der endnu skjult i fremtiden må komme, øjner det mål ude i horisonten, der for de fleste endnu er svøbt i tåge. Denne evne kan være en styrke i det praktiske liv, men kan under visse omstændigheder også blive en svaghed. Dette sidste blev den for ham i de år, da han i sine beregninger i forretningslivet rigtig nok så målet, hvortil udviklingen måtte føre, men ikke forstod at vurdere afstanden, mente, at målet kunde nået på et år, mens der i virkeligheden måtte 10 eller 20 år til at

nå det, - da brød det sammen for ham og han endte som en små kårs mand efter at have arbejdet sig frem til betydelig velstand.

Han havde æresfølelse, den finfølelse, der bundede i, at han var et meget ydmygt menneske, der hverken kunde være storagtig nedladende eller snobbet opadstræbende. Men vel kunde det ske, at hans selvfølelse blev for sensibel, når en fornærmelse eller et attentat på hans selvstændighed i hans fantasi antog større dimensioner end sagen i sig selv gjorde nødvendig. Og at hans livsførelse i det hele var så svulmende - han kendte til at vredes og tilgive, angre i det dybe og vånde sig under sårene og takke med Fryd - det skyldes vel også for en del fantasien, der kan udmale og forstørre. - Og hans vilje, - når den havde den elasticitetens udholdenhed, som han så hårdt fik brug for i de strenge dage, så hang det vel også sammen med fantasien, anskuelses - evnen, - med det: at det mørke for hans øjne viste sig mørkere, end det var i virkeligheden, men så også snart igen fortonede sig lysere, så lyst, at viljen atter hurtig kunde spændes som en stålfjeder, der retter sig efter et tryk. ?

Jeg mener jo ikke i disse linjer at have tegnet et portræt med en upartisk, koldsindig pen. Men jeg tager ikke fejl, når jeg siger ?det vilde være ret vanskeligt nøjagtigt at udfinde hans fejl og skrøbeligheder, fordi der var personlighed nok i ham til at overskygge dem, - i samme grad i hvilken dette vanskelige lykkedes, vilde den sande portrætlighed let gå tabt.

Og en ting er jeg i alle tilfælde sikker på? Vi Børn kan være mere end vel tjente med at have den Fader.